

handleiding digitaal lesmateriaal

© Klassepuntcom / Marjan van Baekel-Kan

Introductie

Dit lesmateriaal is ontwikkeld voor de bovenbouw van het basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Het materiaal biedt de mogelijkheid de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog door te geven aan huidige en toekomstige generaties. De generatie Nederlandse kinderen van nu is opgegroeid in vrede. De generatie van ooggetuigen, die de Tweede Wereldoorlog hebben meegemaakt, verdwijnt langzaam maar zeker.

Om de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog levend en betekenisvol te houden zijn de persoonlijke verhalen verfilmd in achtentwintig minidocumentaires. De persoonlijke getuigenissen achter historische feiten, bij de achtentwintig Zaanse oorlogsmonumenten, zijn voor de huidige en toekomstige generaties een goede manier om verbindingen te leggen tussen verleden en actualiteit. Het digitale lesmateriaal nodigt leerkracht, docent en leerling uit om onderzoek te doen naar de gebeurtenissen van toen en om in gesprek te gaan over belangrijke thema's als: rassenhaat, humaniteit, oorlog en vrijheid. De lessen leveren een belangrijke bijdrage aan het historisch besef over de Tweede Wereldoorlog, identiteitsontwikkeling en burgerschapsvorming.

Doel van het lesmateriaal

• IDENTITEITSONTWIKKELING EN BURGERSCHAPSVORMING

De leerling leert dat mensen in de oorlog verschillende rollen hadden, die van: daders, burgers, slachtoffers, verzetsleden, verraders en getuigen.

Door de persoonlijke en emotionele betrokkenheid raakt de leerling geïnteresseerd in de Tweede Wereldoorlog en kan zich verplaatsen in de keuzes en/of dilemma's van de mensen in de oorlogsjaren.

De leerling denkt hierbij na over het eigen gedrag in het hier en nu: de rol die hij/zij vervult in de klas en de omgeving, de keuzes die hij/zij maakt en welke consequenties die kunnen hebben.

De leerling denkt na over de eigen verantwoordelijkheid in het wel of niet buitensluiten van mensen.

De leerling leert de oorlog vanuit microperspectief (mensen uit de eigen omgeving en de eigen buurt) ook in een bredere context te gaan zien.

De leerling leert nadenken over het belang van herdenkingsmonumenten.

• INTERGENERATIONEEL LEREN

De leerling leert van de verhalen van ouderen en gaat het gesprek met hen aan. Dit bevordert de onderlinge solidariteit. Hierdoor doet hij/zij nieuwe kennis op.

• TAALONTWIKKELING

De leerling leert zijn/haar gedachten onder woorden te brengen, leert argumenteren, redeneren, meningen van anderen kennen en deze te respecteren.

De leerling vergroot de woordenschat met begrippen gerelateerd aan oorlogen, zoals: razzia, manifest, executeren, liquideren, dwangarbeid, etc.

• HISTORISCH BESEF

De leerling weet dat er herdenkingsmonumenten zijn om slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog te herdenken.

De leerling leert stil te staan bij onze vrijheid.

De leerling leert over historische gebeurtenissen in de periode 1940-1945 in de Zaanstreek en Nederland:

Jodenvervolging

Stakingen

Tewerkstelling

Hongerwinter

Verzet

Concentratiekampen

Gevangenis

Bevrijding

Politieke bewegingen: NSB, CPN

• OMGEVINGSONDERWIJS

In dit project worden elementen uit de directe omgeving van de leerlingen gebruikt in de klaspraktijk. Dit verhoogt de betrokkenheid van leerlingen en werkt motiverend omdat leerlingen de voorbeelden herkennen. De onderwerpen sluiten aan bij de leefwereld van de leerlingen.

Aansluiting kerndoelen:

De volgende kerndoelen komen aan bod:

Kerndoelen; Nederlands – Mondeling: 1,2,3, Schriftelijk 4,5,6 - Oriëntatie op jezelf en de wereld - Mens en samenleving: 38, Tijd: 51, 52, 53 – Kunstzinnige oriëntatie: 56

Werkwijze digilessen

Er zijn drie zoekfuncties:

- Op thema
- Op plaats
- Op tijd

Opbouw lessen:

Elke les is opgebouwd uit twee delen:

Deel 1: Basisles - 1 uur

Deel 2: Extra activiteiten

• DEEL 1: BASISLES - 1 UUR

De klas wordt virtueel meegenomen naar een herdenkingsmonument. De bijbehorende minidocumentaire wordt bekeken en er volgt een verwerking.

De opbouw is als volgt:

- Plattegrond van de Zaanstreek met de plaats van het monument erop.
- Overzichtspagina met de slides van de les.
- Startpagina met het monument.
- Inleiding op de minidocumentaire.
- Kijken naar de documentaire.
- Terugblik op de documentaire.
- Citaat uit de documentaire van een getuige.

Werkvormen

Links bovenaan staat een icoontje (plaatjes) met de werkvorm:

- Alleen
- In tweetallen
- Klassikaal
- Kijken
- Luisteren
- Lezen
- Schrijven

Benodigdheden:

Pen

Schrijfpapier

DEEL 2: EXTRA ACTIVITEITEN

Na de streep volgen de extra activiteiten. Deze activiteiten zijn flexibel in te zetten.

Hieronder een aantal suggesties:

- De docent kiest 1 activiteit als verwerking na de basisles.
- De docent doorloopt alle extra activiteiten tijdens de geschiedenislessen.
- De docent past samen met de leerlingen de extra activiteiten in in een thematisch lesaanbod gedurende langere tijd.
- De leerlingen werken zelfstandig aan extra activiteiten.

Benodigdheden:

Pen

Schrijfpapier

Extra materialen afhankelijk van de activiteit

In het submenu staan onder “Activiteiten” de extra activiteiten en de benodigdheden nader toegelicht.

Extra activiteiten zijn:

- Bronnenonderzoek
- Verslag
- Muurkrant
- Toneelstuk
- Debat
- Interview
- Gedicht
- Woordveld
- PowerPoint

De lessen zijn ook als Pdf's te downloaden

Lesgeven over de Tweede Wereldoorlog

Dit materiaal nodigt uit om met kinderen in gesprek te gaan over thema's als rassenhaat, humaniteit, oorlog en vrijheid. Voor meer informatie hoe hierover les te geven verwijzen wij naar de docentenportal van de Anne Frank Stichting.

Adopteer een monument

Adopteer een monument is een landelijk onderwijsproject van het Nationaal comité 4 en 5 mei, waarbij leerlingen van groep 7 en/of 8 een oorlogsmonument in hun eigen dorp of buurt 'adopteren'. Kinderen leren door dit project meer over de lokale geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog, de traditie van herdenken en bijbehorende rituelen. De leerlingen wonen, op een voor de school geschikt tijdstip, een herdenking bij het monument bij. Tijdens die herdenking leggen ze onder meer een bloemstuk bij het monument en dragen ze bijvoorbeeld gedichten voor.

U kunt zich hiervoor aanmelden via de website van het Nationaal Comité 4 en 5 mei.

Uitstapjes in de Zaanstreek

Op de volgende plekken kunnen de leerlingen nog meer te weten komen over de Zaanstreek in de Tweede Wereldoorlog:

Luchtoorlogmuseum "Fort bij Veldhuis"

Genieweg 1
1967 PS Heemskerk

Hembrugmuseum (Hembrugterrein)

Hemkade 18
1506 PR Zaandam

Zaans Museum

Schansend 7
1509 AW Zaandam

Gemeentearchief Zaanstad

Stadhuisplein 100
1506 MZ Zaandam